עין משפם

גר מצוה ים א מיי׳ פ״ח מהל׳

אה"ע סיי קעו סעיי פ ב מיי שם הלי

:ו טוש"ע שם סעי

תום' חד מקמאי

י. ת"ר יש מוכר את אביו

להגבות [אמו] כתובתה כיצד ישראל שלקח [עבד]

ושפחה מן השוק ולהן

. כז ושחרר השפחה ונשאה

בן ישווי יושבוווי נשאוי ועמד וכתב כל נכסיו לבנה נמצא זה מוכר

אביו לגבות כתובתה. וכולה ר"מ היא והא

קמ״ל מטלטלין משתעבדי . לכתובה איבעית אימא הא

קמ"ל ועבו ב דמי. הא מתני' דלא רהלכתא היא דקי"ל

יבום ה"ל נוום"נו

ותוספתה פי"בן. ב) [מוספי הדושין פ"ה ע"ש], ג) [לעיל טו: מה. הדושיו ע.ז. ד) ותוספתה קרושין פ"ה], ה) [מוטפמת קרושין פ"ה], ה) [כמובות פא: קרושין סה:], ו) [גיטין לט. ב"ח יב. ב"ב סח. קנ.ן, ל. גיטין מב: [חמורה ח.], ד) ניטין מב: [חמורה ח.], ד) [ויקרא כה], ט) ל"ל אחיו, י) [וע' היטב חוס' לעיל סב: ד"ה והנושאן,

גליון הש"ם

. תום' ד"ה מני וכו'. דלא סמכה דעתה וכו'. וכ"כ הרשנ"ס נ"נ ד' קכח ע"ל ד"ה ור"נ:

מוסף רש"י

משתעבדי ור"מ היא ימטלטלי לכתובה. במסכם כסובום בהאשה שנפלו לה נכסים (פ:) גבי שומרת יבס על נכסי בעלה שכתובתה על נכסי בעלה הראשון הניח אחיו מעות ילקח בהם קרקע והוא אוכל פירות, אלמא מעות משתעבדי לכתובה (קדושין סה:). כהנת שנתערב ולדה בולד שפחתה. ואין ידוע אי זה כהן ואי זה העבד (תמורה ח.). הרי אלו אוכלין בתרומה. שניהם ממה נפשך דחד כהן וחד עבד כהן (גיטין

יש חולץ לאחוחו מספק. אנ"פ שהיא מחמש עשרה נשים הפוטרות בתב כל נכסיו לבנה בו'. בסמוך מוקי לה כר"מ דאמר מטלטלי לרותיהן וכן לבתו ואמו: אמו ואשה אחרת. שילדו שני זכרים במחבא והוא א' מהן ולהן שני זכרים ודאין כגון רחל אשת יעקב שהיה לה יוסף ממנו וחנה אשת ראובן שהיה לה חלרון ממנו וחזרו וילדו שני

זכרים במחבא ומתו יעקב וראובן

ובא יוסף בנה של רחל ונשא חנה אמו של חצרון וחצרון נשא את רחל ומתו יוסף וחלרון ונפלו לפני התערובות רחל לפני בנה של חנה שהוא אחי חלרון וחנה לפני בנה של רחל שהוא אחי יוסף ומתוך שאין ידוע מי בנה ומי יבמה לריכה חלילה משניהן נמלא כל אחד ואחד חולן לאמו מספק: ה"ג לאחוחו מספק כילד אמו ואשה אחרת שילדו שתי נקבות במחבה ועמדו שני החים מן האב ונשאום חולך לשתיהן נמלא שילדה בעודה תחת ידי העובד יכהנת שנתערב ולדה בולד שפחתה הרי אלו כוכבים המוכרה אינן עבדים דקי"ל אוכלים בתרומה וחולקין חלק אחד בגורן בהחולץ (לעיל מו.) מהם תקנות) חתם

חולץ לאחוחו מספק. כך שנויה בתוספ׳ ודמכילמין פי"ב ה"ב). אמו שילדה מאיש אחר שנשאה לאחר מיתת אביו וילדה עם אשה אחרת שתיהן שתי נקבות ואין ידוע איזו בת לאיזו אם ועמדו שני אחין שהיו לזה מאביו שלא מאמו ונשאום לשתי הנקבות הללו המעורבות ונפלו שתיהן לפני זה ליבום ואחת מהן אחותו מאמו ואילו היה מכירה לא היתה לריכה חלילה ועכשיו שאיז מכירה שתיהן לריכות חלילה. לישנא אחרינא ובאו אחיהן שלא מאותה האם ונשאום אחיו של ראובן נשא אחת ואחיו של חלרון נשא אחת ראובן חולך לאשת אחיו ושמא אחותו היא וכן חלרון ז"ו שמעת"י ולב"י מגמג"ם ב"ה דהא שמא לאו אחותו היא והכי איבעי ליה למימר זה חולך לספק אחותו וזה חולך לספק אחותו אבל לאחותו מספק משמע שחלך ודאי לחחותו מחמת ספק שבידו: חשתו וחשה חתרת. חשת רחובן וחשת כלב שילדו שתי נקבות במחבא נמלאת האחת בתו ובאו (אחיהן אחי הבעלים הם) שני אחי ראובן ונשאום נמלא ראובן חולך לבתו מספק ששתיהן לריכות חליצה ואם היה מכיר בתו היתה פטורה ואם שני אחי כלב נשאום הרי כלב חולץ לבתו מספק. ולשון מור"י אחיו של ראובן נשא אחת ואחיו של כלב נשא אחת ראובן חולך לאשת אחיו ואע"פ שספק בתו היא וכן כלב ולאו היינו נמי חולך לבתו מספק אלא חולך לספק בתו: אחד עובד כוכבים ואחר גר. דבנים

קונים מהם ולא הם מכם ולא הם

קונין זה מזה: שחרר את השפחה. והרי היא כישראלית ובא עליה

העבד הולד ממזר: ולהם בן. ולא קנה את הבן: וכתב לו כל

נכסיו. ומת והרי אמו תובעת כתובתה מן הנכסים: כולה ר"מ היא.

תנו רבנן שיש חולץ לאמו מספק לאחותו מספק לבתו מספק כיצד אמו ואשה אחרת ולהן שני זכרים וחזרו וילדו שני זכרים במחבא ובא בנה של זו ונשא אמו של זה ובנה של זו נשא אמו של זה ומתו בלא בנים זה חולץ לשתיהן וזה חולץ לשתיהן נמצא כל אחד ואחד חולץ לאמו מספק לאחותו מספק כיצד אמו ואשה אחרת שילדו שתי נקבות במחבא ובאו אחיהן שלא מאותה האם ונשאום ומתו בלא בנים חולץ לשתיהן נמצא חולץ לאחותו מספק לבתו מספק כיצד אשתו ואשה אחרת שילדו שתי נקבות במחבא ובאו אחיהן ונשאום ומתו בלא בנים זה חולץ לבתו מספק וזה חולץ לבתו מספק תניא י היה ר"מ אומר איש ואשה פעמים שמולידין חמש אומות כיצד ישראל שלקח עבד ושפחה מן השוק ולהן שני בנים ונתגייר אחד מהן נמצא אחד גר ואחד עובד כוכבים המבילן לשם עבדות ונזקקו זה לזה הרי כאן גר ועובד כוכבים ועבר שחרר את השפחה ובא עליה העבד הרי כאן גר ועובד כוכבים ועבד וממזר שחרר שניהם והשיאן זה לזה הרי כאן גר ועובד כוכבים ועבד וממזר וישראל מאי קמ"ל יעובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר ת"ר סיש מוכר את אביו להגבות אמו כתובתה כיצד ישראל לקח עבד ושפחה מן השוק ולהם בן ושחרר את השפחה ונשאה ועמד וכתב כל נכסיו לבנה נמצא זה מוכר את אביו להגבות לאמו כתובתה מאי קא משמע לן כולה רבי מאיר היא ועבדא מטלטלי יומטלטלי משתעבדי לכתובה ואיבעית אימא הא קמשמע לן יעבדא כמקרקע דמי: כותני יהאשה שנתערב ולדה בולד כלתה הגדילו התערובות ונשאו נשים ומתו בני הכלה חולצין ולא מייבמין שהוא ספק אשת אחיו ספק אשת אחי אביו בני הזקנה או חולצין או מייבמין שספק אשת אחיו ואשת בן אחיו ימתו הכשרים התערובות לבני הזקנה חולצין ולא מייבמין שהוא ספק אשת אחיו ואשת אחי אביו לבני הכלה אחר חולץ ואחר מייבם

אתה מוכר שער ראשך חייב אתה ליתן לה כתובה שמע מינה מטלטלי משמעבדי לכתובה והא עיקר פלוגתייהו בהחשה שנפלו (כתובות ד' פ: ושם) גבי הניח אחיו מעות כו' דפליגי התם ר"מ ורבנן אי משתעבדי לכתובה או לא משמע דביתמי פליגי אבל מיניה מודו רבנן דמשתעבדי כמו בבעל חוב דאפילו מגלימא דעל כתפיה ואר"ת דיבם במקום אחיו קאי והוי כמיניה אבל מיתמי אפילו רבי מאיר מודה דלא משתעבדי וכן נראה לר"י דאי לר"מ מיתמי נמי אית ליה דמשתעבדי א"כ סברת ר"מ הפוכה מדרבנן דלרבנן כתובה גרועה מב"ח דמטלטלי לא משתעבדי לכתובה אפי׳ מיניה וב"ח אפי׳ מגלימא דעל כתפיה ולר"מ עדיפא דאפילו מטלטלי דיתמי משתעבדי לה ולב״ח לא משתעבדי אלא ודאי לכ"ע מטלטלי דיתמי לא משתעבדי לכתובה ומיהו השה דהכא משמע דמטלטלי דמתנה משתעבדי לר"מ ומתנה אלימא מיתמי דשטרא שאין בו אחריות לא גבי ממקבל מתנה כדמשמע בפ"ק דב"מ (דף יב:) דתנן מלא שטר שאין בו אחריות נכסים יחזיר ולא חיישינן שמא יעשה קנוניא על מקבל מתנה ואילו מיתמי אפי׳ מלוה על פה קי"ל (ב"ב דף קעו.) דגבי ואר"י דהכא במתנת ש"מ איירי דגרועה כגון ירושה אבל ממתנת בריא לא גביא וכן משמע ביש נוחלין דקאמר מה ירושה דאורייתא אלמנתו נזונית מנכסיו מתנת ש"מ דרבנן לא כ"ש ולפי מה שתקנו דגובה אשה לכתובתה ממטלטלי דיתמי כ״ש דגביא ממטלטלי דמתנת ש"מ אבל ממתנת בריא

משתעבדי לכתובה תימה לר"ת דבכל דוכתא משמע דבמיניה

כר"מ וכן בנדרים (דף סה:) גבי אפילו

פליגי בהאומר בקדושין (דף סה:) גבי שנים שבאו ממדינת הים

וחבילה עמהן כו׳ דקאמר אשה גובה כתובתה מן החבילה ומוקי לה

דעדיפא לא תקינו שתגבה: מני ר' מאיר היא דאמר מטלטלי משתעבדי לכתובה. אע"ג דבכל דוכתא אמרינן הוקשו עבדים לקרקעות הכא יש לחושבם כמטלטלי דלא סמכה דעתה עילוייהו לפי ° שמתים ובורחים וללישנא דחשיב להו מקרקעי סבר דסמכה דעתה עילוייהו

כמו קרקעות: מפק אשת אחיו ואשת כן אחיו. אמרי׳ בירושלמי זאת אומרת מותר לחדם לישח חשת בן חחיו פי׳

אע"פ שיכול לבא לידי ביטול מצות ואינן יבמין אם ימות ותפול לפני ש האחין אפ״ה מותר מכאן יכול להיות

ראיה לפירוש ריב"ן שפי' בהבא על יבמתו (לעיל סב:) והנושא בת אחותו דוקא בת אחותו אבל בת אחיו אין עושה כ״כ מצוה דמבטל מצות יבמיןיי: ואינן

הא מתניתא בתרייתא דיש מוכר ר"מ נמי אמרה וסיפא דקמייתא היא ומש״ה קתני עבד משועבד לכחובה דר״מ סבר מטלטלים משתעבדי לכחובה במס׳ כחובות בפ׳ האשה שנפלו (ד׳ פ:) דקתני הניח פירות התלושים מן הקרקע כו": בתבר' לפני הכלה. לאשת בן הכלה ודאי: אחד. מן התערובות חולך תחלה ואח"כ מייבם השני ממ"ג אם יבמתו היא הרי טוב ואם אשת בן אחיו היא הרי חלץ לה יבמה ומותרת לו: **אוכלין בחרומה**. אחד כהן ואחד עבד כהן: **חולקין חלק אחד**. מפרש בגמ' [ע"ב]:

כהלכתא היא ... הלכה ל) אין גובין מן העבדים. מיהו גמרי' מינה דמחוח שכ"מ רמטלטליז גובה מהן לפי תקנת הגאונים שתקנו לגבות הגאונים שחקנו לגבות לב״ח ממטלטלין דיתמי ולא 3) במחנת ש״מ דין מחנת בריא לו שלא יהא ב״ח גובה ממנה כדקי״ל עשה שורו אפותיקי ומכרו אין ב״ח גובה הימנו. דהא ודאי (גובה) (כתב) כל נכסיו וא דאי הויא מתנת ברי לר"מ דאמר מטלטלין . משתעבדי לכתובה היכי לבתר דיהבינהו [במתנה] דהא אפי׳ באפותיקי קי״ל ג) עשה שורו אפותיקי אין בעל חוב יכול אין בעל חוב יכול לגבות הימנו אלא לאו ש"מ מתנת שכ"מ היא וש"מ דכירושי וש"מ דכירושה שויוה רבנן למיגבה מינה לב״ח וכשעשה לה אפותיקי וכשעשה לה אפותיקי נמי לא מצית מוקמת לה דא"כ אפי' לרבנן

א) כן איתא בב"ב (קכח) דר"נ סבר דאין גובין מן העבדים. ב) נ"ל ולא הויא כמחנת בריא דאם דינו כמחנת בריא לא סים ב"ח גובה ממנה וכו". ובעבד הא מהני אפותיקי יכמבואר שם וכ"כ רבינו עלמו בסמוך דלא מלינן לאוקמי שעשה לה אפומיקי דא"כ אפילו לרבנן נמי.

נמי דאמ׳ מטלטלין לא משתעבדי לכתובה מוכר

את אביו לגבות כתובתה.

ואיכא לדחוקי לר״מ דאמר מטלטלין משתעבדי

י לכחורה אפי׳ מיחמי

כדאיתא בפ׳ האשה שנפלו

לה נכסים הני נמי

משתעבדי מן הלקוחות: